

GENERALDIREKTØREN
DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK-0999 København C
T +45 3520 3040
www.dr.dk

Maria Rørbye Rønn
D +45 3520 3628

31. januar. 2018

Kære

Du har den 6. december 2017 klaget over programmet DR2 Dagen, som blev sendt på DR2 samme dag. Efter at redaktionen afviste din kritik den 21. december 2017, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og udarbejdet en indstilling til min afgørelse. Citater er ordret gengivet.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn
Generaldirektør

Kopi: Journalen

Jurachef Peter Skov

Etikchef Inger Bach

Redaktionschef Heidi Robdrup

Chefkonsulent Marianne Juul

Gennemgang af sagen.

Den 6. december 2017 klager [redacted] (i det følgende benævnt som 'klager') over et 15 minutter langt indslag i DR2 Dagen med professor Jørgen Bæk Simonsen (JBS). Emnet er den amerikanske præsident Donald Trumps anerkendelse af Jerusalem som Israels hovedstad.

Klager skriver: *"JBS udtalte sig fejlagtigt vedr at Jordan frem til 6-dages krigen i 1967 havde byen under jordansk kontrol og at Israel ved "sin tilstedeværelse" har annekteret" et andet lands territorium og by i strid med folkeretten.*

Fra 1948-1967 blev Jerusalem i strid med FNs plan erobret og annekteret af Jordan, og i 1967 blev byen annekteret af Israel, men Jerusalem var ikke Jordans territorium, og byen var ikke Palestinas territorium fordi staten "Palæstina" dengang og i dag ikke er nogen realitet. JBS har misinformeret DR vedr faktum og folkeretten."

Ledende redaktør på DR2 Dagen, Kasper Birk Hansen, (KBH) sender klagen til besvarelse hos udsendelsens gæst, professor JBS. I sit svar til klager skriver KBH: *"jeg tænker ikke, at det er formålstjenesteligt at jeg indgår i en polemik omkring Jerusalems (øst som vest) status før 1967 med dig her, men har videresendt dine holdninger til Jørgen Bæk Simonsen."*

Derefter beder klager KBH om kopi af forespørgslen til JBS samt et krav om, at JBS bør kunne dokumentere sine udsagn skriftligt, når man bruger et massemedie til at udtale som om et sensitivt emne. Klager skriver, at det vil gavne DRs behandling af emnet, at DR sender klager en kopi af forespørgslen til JBS, og at klagers påstand om JBS' s udtalelser skal gengives 100 procent sammenholdt med professorens udtalelser.

Klager pointerer i øvrigt, at selv om DR sender klagen videre, bør DR have en selvstændig mening om de forhold, som han klager over.

Samme dag som DR svarer klager, skriver klager tilbage:

"Tak for dit svar og vedr det at sende mine bemærkninger videre til prof Bæk Simonsen så har jeg følgende feedback til DR TV:

- 1. Det vil gavne jeres behandling af emnet om du sendte mig en cc kopi af den forespørgsel, der sendes til prof Simonsen.*

2. Min påstand vedr prof Simonsens udtalelser skal opfattes og gengives 100 pct korrekt og sammenholdet evt med Simonsens udtalelser verbatim.

3. Det faktuelle forhold af min påstand bør DR TV selv have en mening om og den bør ledsages den endelige stillingtagen til min kritik, jf pkt 5.

4. Min påstand vedr folkeretten og det faktuelle er begge forhold som prof Simonsen kan og bør dokumentere skriftligt, (idet det ellers ligner videnskabelig uredelighed), når man uforbeholdent bruger massemediet Tv, som kommunikations kanal for meget sensetivt emner af både national og international rækkevidde.

5. DR Tv må således modtage prof Simonsens skriftlige bemærkninger og videresende disse til mig for en afsluttende replik.

6. Afslutning og herefter må DR Tv så afslutte med en stillingtagen til om Simonsens udtalelse var korrekt og retvisende, eller hvorvidt min anførte kiritik og påstand var/er berettiget - både bedømt på seernes perception og på hvorvidt Simonsen kan dokumenterer sin påstande versus min kritik."

Den 21. december skriver KBH igen til klager og vedhæfter i fuld længde den mail fra professor JBS, som i realiteten udgør DRs svar til klager på kritikken af JBS. Hele indholdet af JBS's mail står her:

"Kære Kasper.

Det har jeg så sandelig. For det første var HELE Jerusalem i flg. FN's delingsplan vedtaget i november 1947 placeret i det der skulle være den arabiske stat. NU blev en del af byen erobret i de interne kampe mellem jøder og arabere i tiden frem til udråbelsen af den jødiske stat Israel 15. maj 1948 – og rigtigt er det, at transjordanske tropper sikrede sig kontrollen over det vi i dag kalder Vestbredden samt den østlige del af Jerusalem. Så den er med misinformation holder ikke – jeg skal dog gerne vedstå, at min fortolkning af det historiske forløb og fortolkningen af det ikke er samstemmende med den lytteren giver til kende. På et punkt er der dog overensstemmelse: Palæstina som en stat fandtes ikke, den skulle være skabt men blev det ikke – at palæstinensere har eksisteret og fortsat eksisterer er derimod uafviseligt – uanset hvad zionistiske kredse gør gældende.

Gode hilsner, Jørgen

Den ledende redaktør svarer, at sagen for hans vedkommende nu er lukket, og klager kan henvende sig til lytternes og seernes redaktør. Det sker. Jeg modtager sagen fra DR Nyheder den 2. januar 2018 og bekræfter samme dag over for klager, at jeg gennemgår sagen.

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

DR2 Dagen er et dagligt nyhedsprogram på DR2, som varer halvanden time. Den pågældende dag benyttede programmet de første femten minutter til at gennemgå dagens store, internationale nyhed om den amerikanske præsidents anerkendelse af Jerusalem som Israels hovedstad. Sidst i programmet var der yderligere et indslag om denne nyhed, hvor DRs USA-korrespondent og en ekstern Melleløst-korrespondent udlagde nyheden. Dette er nævnt i KBH' s svar til mig, men jeg ser bort fra det sidstnævnte indslag, da det ikke er omfattet af klagen.

Klagers primære og altdominerende kritik går på, at han ikke mener den inviterede professor bringer korrekte oplysninger, men begår fejl og udlægger begivenheden tendentiøst.

En sekundær kritik fra klager går på, at DR selvstændigt bør forholde sig til klagens indhold, tage stilling og ikke blot lade JBS svare på vegne af DR.

DRs etik og den grundige research

I DRs etiske retningslinjer står, at DR lægger afgørende vægt på grundig research, hæderlighed og ordentlighed i programarbejdet. DR taler ikke mod bedre vidende og har ikke skjulte dagsordner.

I kapitel 4 om brug af kilder står der, at DR skal være kritisk i forhold til at give medvirkende autoritet ved at bruge betegnelsen "ekspert." I stedet bør DR præsentere medvirkende med relevante oplysninger om deres faglige baggrund, stilling, tillidspost og personlige holdninger. Dermed har brugerne mulighed for også selv at vurdere vedkommendes udsagn, analyser og kommentarer.

Det pågældende indslag i DR2 Dagen er et ekspertinterview, hvor gæsten er inviteret ud fra sin ekspertviden for at belyse og perspektivere en politisk beslutning, men ikke for at blive interviewet kritisk som en kritisk part i sagen.

Det følger dog af DRs etiske bestemmelser, at DR altid skal forholde sig kritisk også over for eksperter.

JBS bliver introduceret med sin professortitel og sin tilknytning til Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier ved Københavns Universitet.¹

Det første spørgsmål fra værterne til JBS er, hvorfor beslutningen (om anerkendelse af Jerusalem som Israels hovedstad) er så kontroversiel i Mellemøsten. Det er den røde tråd i det lange interview.

Det er i overensstemmelse med såvel DR2 Dagens koncept samt DRs etiske retningslinjer, at DR2 vælger at benytte JBS som ekspert til at besvare spørgsmålet om, hvorfor Mellemøsten og Israels naboer opfatter anerkendelsen af Jerusalem som Israels hovedstad som kontroversielt.

Men en nyhedsredaktion bør også underkaste eksperters udsagn et kritisk lys. Jeg har derfor spurgt redaktionen om, hvorfor valget faldt på JBS, og hvorfor man opfatter ham som en uvildig ekspert.

KBH har svaret, at JBS er dr.phil, religionshistoriker og speciale i Mellemøsten. Den ledende redaktør skriver, at indslaget drejede sig om USA's beslutning om at flytte sin ambassade til Østjerusalem og ikke de folkeretslige aspekter af krigen i 1948 og i 1967.

Jeg har spurgt redaktionslederen, hvad man havde gjort for at undersøge holdbarheden af JBS's påstand om, at Israel overtræder folkeretten.

Det har DR2 Dagen ikke i researchen beskæftiget sig med.

Ledende redaktør KBH udtrykker i stedet den opfattelse, at den *"generelle holdning i verden er, at Israels annektering af Østjerusalem strider mod de internationale aftaler jf. FN-planen fra 1947 og senere resolutioner fra FN's sikkerhedsråd."*

Udsagnet uddybes eller dokumenteres ikke nærmere.

Han føjer til, at *"Ingen af værterne opfattede Jørgen Bæk Simonsens kommentarer om folkeret, som kontroversielle."*

DR2 Dagen har ikke ønsket at indhente andre opfattelser end JBS, fordi man ikke opfatter professorens udlægning som omstridt. DR2 Dagens værter opfattede JBS som en uvildig ekspert, og det var begrundelsen for interviewet i den form, det foregik. Det er helt inden for presseetikken. Der er dog også grund til at minde om at

¹ JBS er bidragsyder til Den Store Danske Encyklopædis artikel om Palæstina.
http://denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Mellem%C3%B8sten/Israel,_Pal%C3%A6stina_og_Jordan/Pal%C3%A6stina

DR generelt skal forholde sig kritisk over for alle typer af kilder – også eksperter. De kan fremsætte kontroversielle udtalelser, hvor DR på seernes vegne kritisk skal kunne efterprøve ekspertens grundlag for at udtale sig. Selv om eksperter er inviteret for at forklare og perspektivere en nyhed. Ekspertens status hviler jo på, at vedkommende er netop ekspert og ikke partskilde, og hvis eksperter optræder som partskilde, bør det frem.

Klager over udlægning af folkeretten

Klager ønsker, at DR2 Dagen forholder sig til indholdet i JBS' s opfattelse af FNs delingsplan og folkeretten, og i forbindelse med ankesagen ønsker han, at lytternes og seernes redaktør gør det. Den opgave ligger uden for mit mandat. Der bliver daglig gennemført en mængde interviews i såvel radio, tv som i artikler på nettet, hvor eksperter fremsætter vurderinger, som DRs medarbejdere ikke kan forventes at have researchet eller have forudsætninger for at drage i tvivl. Det er uomtvisteligt at visse emner er mere sprængfarlige end andre. Dette var ét af de vanskelige. DR2 Dagen kunne – emnet taget i betragtning – have udfordret gæsten, som jo går langt ind i en kritik af staten Israel. Navnlig burde redaktionen forud have haft et kendskab til, hvad ekspertkildens vinkel på den amerikanske beslutning ville være. Men selv om interviewet kunne have været bedre, er det ikke en overtrædelse af DRs ret til at lade en gæst, der er indkaldt ikke som part, men som formidler, fremsætte sine pointer i et nyhedsinterview. Det kan mane til eftertanke i fremtidige lignende interviews om dette emne.

Professorens besvarelse af DRs klage

Selv om klager ikke har ret i, at DR bør forholde sig til indholdet i professor JBS' s udsagn vedrørende folkeretten og Israel, så har klager ret i, at DR ikke blot kan reducere sin egen rolle i besvarelsen af klagen ved at lade kilden selv besvare kritik sendt til DR over ét af virksomhedens programmer.

DR skal i henhold til bekendtgørelsen, der regulerer DR,² selv behandle klager, der indkommer. Det er ikke sket i dette tilfælde.

DR skal være uafhængig af dagsordner og særinteresser. Denne uafhængighed må fordre, at det altid er en ansvarlig DR-redaktør, som selvstændigt formulerer et svar på en klage. Det fandt i dette tilfælde ikke sted, da DR valgte blot at videresende det fulde og hele svar fra den medvirkende på kritikken af ham selv. DR2 havde end ikke bortredigeret høflighedsfraserne eller den medvirkendes underskrift. Dermed begrænsede DR2 Dagens rolle som besvarer af klager i denne konkrete sag sig til blot at viderebringe den medvirkendes opfattelse formuleret helt uden DRs medvirken.

Hvis DR vælger at indhente bidrag til fortolkning og opklaring af en sag i forbindelse med svar på en klage, må DR drage omsorg for selv at formulere svaret og foretage en vurdering af de oplysninger, man har tilgængelig. Herunder muligvis også en kildes bidrag til svar. Det principielt vigtige er, at det er en ansvarlig DR-chef, som lægger navn til enhver besvarelse på DRs vegne.

Er der utilfredshed, kan svaret indbringes for lytternes og seernes redaktør.

DR2 redaktøren har forklaret, at han ikke opfattede de første henvendelser fra klager om en officiel klage, men som en holdningsudveksling.

Det må tilsidesættes. Klagen var på korrekt vis sendt ad den officielle kanal, DR Programservice, så der burde ikke være tvivl om, at der var tale om en klage.

Det er positivt og rosværdigt, at en DR-redaktør vælger at gå i dialog med en klager, måske i flere svar endda, men omvendt må der ikke herske tvivl om, at ethvert eksternt svar skal betragtes som et officielt svar, der indgår i en klagebehandling.

Konklusion og sammenfatning

DR2 Dagen overtrådte ikke DRs etik ved at invitere en professor og specialist i politik i Mellemøsten til at udlægge den amerikanske præsidents anerkendelse af Jerusalem som Israels hovedstad.

Klager har bedt såvel DR som lytternes og seernes redaktør om at tage stilling til den medvirkende professors udtalelser om Israel og folkeretten i henhold til Østjerusalem og Vestbredden. Det finder jeg ikke er min opgave, og jeg konstaterer, at interviewet var berettiget. Striden om indholdet er et anliggende mellem klager og den pågældende professor.

Det var overtrædelse af DRs etik og skaber tvivl om DRs troværdighed og uafhængighed, når DR2 Dagen som sit svar i dette tilfælde blot videresendte den

²

BEK nr 1288 af 18/11/2015, § 27

pågældende professors fulde og hele svar på kritikpunkterne over sig selv, uden at der foregik nogen redigering og formulering fra DR2 Dagens side.

Klager besvares – som det fremgår af DRs etiske regelsæt – individuelt af en ansvarlige programchef. DR2 Dagen beklager på fejl/ og fakta, at man undlod at besvare fyldestgørende og supplerer med DR2 Dagens redegørelse for vurderingerne i den konkrete sag.

Jesper Termansen, den 26. januar 2018